

Despre castrul roman de la Sutoru informațiile existente erau destul de precare sau confuze, până la reluarea cercetărilor din anul 2001¹(pl. I).

Bibliografia existentă amintește de o serie de avarii pe care fortificația le-a suferit de-a lungul timpului. Astfel, Em. Panaitescu amintește că în anul 1873 o parte din materialul litic din zidurile castrului a fost utilizat la construcția unei șosele ce trecea prin apropiere, iar în 1879 suprafața acestuia a fost inundată succesiv de către Valea Almașului². Renumitul arheolog maghiar K. Torma în urma peregrinărilor făcute în zonă, abia mai distingea locul unde s-ar fi aflat presupusul castru³. Despre descoperiri privind piese sculpturale ce provin din zona castrului avem primele mețiuni în CIL III⁴ unde avem menționat un *duplic(arius) al(a)e miliariae*, trupă care a staționat probabil la un moment dat în castrul de aici. Ulterior Em. Panaitescu publică o inscripție funerară a lui *Aurelius Bassus, signifer* în trupa de numeri *M(aurorum) O(ptatianensium)*, alături de doi pereți de aedicula, care consideră că provin foarte probabil din necropola castrului de la Sutoru⁵. Apoi D. Tudor⁶ publică un fragment al unei baze de marmură al unui mausoleu, păstrată în Muzeul de Istorie Suceava, având o inscripție funerară a unui soldat *Iulius C[---(certurio)?]*, care face parte din aceeași trupă de numeri și care ar proveni tot de la Sutoru. Ulterior Al. Diaconescu la o analiză mai pertinentă, consideră că fragmentul provine de la o construcție funerară ridicată la Sarmisegetuza⁷. I.I. Russu⁸ publică la sfârșitul anilor 60' un fragment al unui altar cu o inscripție votivă descoperit în locul numit „Gura Căpușului”, închinat în cinstea lui *Jupiter Optimus Maximus*. Aceasta a fost și ultima descoperire care menționează o piesă sculpturală din zonă până la reluarea cercetărilor în 2001.

În urma cercetărilor întreprinse în anul 2007 au fost descoperite în șanțul castrului, două noi fragmente ce provin de la o aedicula funerară. Odată cu reluarea acestor cercetări în zonă s-a întreprins și o cercetare de teren în urma căreia la fosta casă Parohială ortodoxă din localitate au fost identificate circa 4 piese sculpturale care au fost incluse în acest studiu. Unele dintre ele apar menționate în bibliografie, însă sunt doar menționate fără a fi fotografiate, măsurate și descrise corespunzător. Am considerat că reluarea și interpretarea lor este o necesitate, pentru a întregi astfel numărul descoperirilor sculpturale din zona castrului și a așezării civile corespunzătoare acestuia. Este pentru prima dată când toate monumentele sculpturale care au ca loc cert de descoperire zona castrului roman de la Sutoru, sunt publicate împreună.

1 În trei campanii arheologice s-a reușit delimitarea completă pe teren a castrului roman, cu tot sistemul lui de fortificație, respectiv s-au identificat termele și părți din vicusul roman.: Ilieș, Cociș, Marcu, Tamba, Matei, 2002, p. 302-304; Ilieș, Cociș, Marcu, Tamba, Matei, 2002a, p. 131-151; Ilieș, Cociș, Silvia Mustăță, Tamba, Matei, Ștefan, Magdalena Duțescu, 2007, p. 355-356; Ilieș, Cociș, Silvia Mustăță, Matei, Tamba, Marcu, Cupcea, Petiș, 2009, p. 208-209.

2 Panaitescu, 1932, p. 4.

3 Torma, 1880, p. 28.

4 CIL III, Suppl. 1 – 2, nr. 7644.

5 Panaitescu, 1932, p. 6 - 18.

6 Tudor 1953, p. 489.

7 Diaconescu 2005, p. 292.

8 Russu 1968, p. 459, nr. 6, fig. 6.